

Megjelenik minden csütörtökön. — Előfizetési ár: egész évre 4 frt, fél évre 2 frt, negyedévre 1 frt. — Hirdetések ára: 4 hasábos petítor 8 kr. Az előfizetési pénzeket a Szent-István-Társulat igazgatóságához, a kéziratokat a lap szerkesztőségéhez (IV. Lövész-utca 13. sz.) kérjük küldeni.

Budapest, 1884.

48. szám.

November 27.

Társadalmi igények.

(M—y.) Ez az a nagyhatalom, amely előtt mindenki meghódol; amely rabul tartja magának a gazdagot, szegényt, műveltet és műveletlent, amely uralkodik fent és lent, amely gyárakat és műhelyeket foglalkoztat, amelyet hirdetnek a fényes kirakatok, a pompás bankettek, az örületes hajsza gyönyörben, szórakozásban, mulatságban, a folyton változó divat és a kesztyűs rabló — a fényűzés. Minden állásnak, rangnak, hivatalnak, kornak és személynek mai nap vannak különféle igényei, amelyeket az ember szem elől nem téveszthet, amelyeket okvetlenül, bármilyen áron, kielégíteni kell, a melyekért küzdeni, fáradni, vesződni pusztán pénzvesztetés, időlopás, egészségpazarlás, — de mégis meg kell előtük hajolni, nem lehet figyelmen kívül hagyni, nem lehet róluk lemondani. Ezek a mai társadalmi igények megannyi vérző sebek, amelyek miatt felbomlik a családi egyetértés, házi jólét, béke, nyugalom, meginog a jellem, elbukik az erény, elvész a becsület. A jelen század civilizációjának, haladásának, műveltségének vívmánya az, hogy az életet nehézzé, drágává, s annak útját sikamlóssá tette, mikor a lehető legmagasabbra esavarta föl a társadalmi igényeket.

Az előtt egy századnak volt egy divatja; a társadalom beérte azzal, amit birt. Életmód, öltözet, szórakozás mérsékelt határok közé szorítva, a társadalmi állásnak megfelelő volt. Most minden év új divatot, új szokást hoz be életmódban, öltözetben, butorzatban, a szórakozások kikeresett nemeiben, minden korlát nélkül, a társadalmi állás számbavétele nélkül. A boldog egyszerűség korában a gazdag, és hatalmas főur oly igénytelenül élt mint a polgár, ma a polgár úgy él, mint az előző korok hatalmasai; a pór különben, mint hajdan a

gazdag polgár. A társadalom minden rétegében látjuk a semmiféle áldozattól vissza nem riadó törekvést a kényelmes élet, a gondtalan jóllét, az eszeveszett divat kielégítése után. Mindenütt halljuk a szót: — »Nem maradhatok el a világtól, haladnom kell a korrall, a társadalom igényeket formál, — s nekem már állásomnál fogva lehetetlen azokat ki nem elégítenem« — minek azután rendes eredménye az anyagi és erkölcsi hanyatlás és pusztulás, a vagyoni egyensúly megbomlása, egyrészt a hirtelen felgazdagodás, másrészt a borzasztó pauperismus. Nem csoda azután, hogy az ilyen társadalmi igények kielégítése nem csak vagyonban, hanem hitben, erkölcsben és életben áldozatokat ragadnak el; hogy még a józan, gondos, törekvő ember is kénytelen egy keserves harcra folytatni ellene, olyan harcra, amely annyi nemesebb törekvésnek, szándéknak útját állja, annyi jobb sikert érdemlő iparkodást bénít meg, oda állítván az étellel küzdő embert az enyészettel fenyegető alternatíva elé; mert vagy nem veszi figyelembe a társadalom támasztotta igényeket, s akkor nullává törpül alá, lehetetlenné teszi létét a társadalomban, — vagy kielégíti azokat, s akkor ezért, emiatt pusztul el, s ha már mindenképpen veszni kell, az ember természetében fekszik, hogy inkább ohajt veszni mindamaz élvek között, amelyekkel a társadalom kínálja, csábitja, mint azok nélkül.

Nem kell hosszasan felsorolnunk ama gyászos tüneteket, amelyeket mai társadalmunk oly ijesztő bőségben felmutat; ezek mind, majdnem kivétel nélkül, a társadalmi igények folyományai. Csodálkoznak sokan az ugynevezett középosztály rohamos pusztulásán, ama borzasztó erkölcsi és anyagi hanyatláson, amely épen a nemzettest zömében mutatkozik; pedig ennek oka ott rejlik, hogy a társadalmi igények árja magával ragadja

elsepri őket — mert mint mondják — a haladó koral és annak kívánalmi szerint kell élni. Ha egyszerűbbek, kisebbek, csekély áldozattal járók volnának emez igények, néhány évtized alatt újra megizmosodnék a társadalom zöme, — és ezzel együtt termőbb talajt nyerne mindaz, ami az embert társas életében elégedetté, boldoggá tenni képes.

De ez annyira ohajtott, csak álomban látott reformot, a társadalmi igények leszállítását csak egy helyről lehet várunk, remélnünk. Onnét, ahol a vagyon, jóllét összegyülemlt. Ha az igénytelenség, egyszerűség ott meghonosodnék, ahonnét a példát, a mintát a társadalom várja és követni szokta, ha nagyjaink visszatérnének az előző korok mérsékelt életmódjához és állandó divattá tennék mindenben, — de mindenben a lehető legnagyobb egyszerűséget, bizonyára egy nagy társadalmi átalakulás művét kezdenék meg. De fény, rang, gazdagság élvezni akar, és nem ismeri a lemondást. E reményről le kell tennünk mindaddig, míg ama gyötrelmesen sejtett végső harc be nem álland, amelyet a kifosztott, tönkrement társadalom küzdeni fog — az ő kifosztóival.

Rosty Kálmánhoz. *)

Fölzeng a dal, mint szebb jövő reménye,
Vigasz dereng a látnok**) ajkain
S szent győzelem rezgő virága nyílik
Az eltiport igazság halmain;
Kigyúlva rezg borús egünk homályán
Remény s öröm — mint szűzi fény-mosoly,
És zeng dalunk utánad ajkainkról:
Velünk az Úr s legyőzve a pokol!

Dalod dicső! nem hangzik el a szélben,
Nem nyomja el, nem semmi vész, zavar;
Mi halljuk azt, bár félvilág dühében
E dal közé csak gúnykacaját kavár.
Mi elmegyünk veled a harcmezőre,
Szívünk a szent ügyért csatázni kész;
Nem rettegünk ezer pokol hadától:
Ha véd az Ég — nem sujt le semmi vész!

... Óh most sötét ború honol az égen!
Bús éjfelen csak bűn danája zeng;
Ha elhal is örült, dühös szidalma,
Remegni kész utána síri csend.
Most porba sujt vad átok dörrenése,
Sohajba' vész imádkozó szavunk;
Mint tar mező elfonnyadó virági
A vész ölen hervadva lankadunk.

Borús az ég! . . Küzd Béliál csapatja;
A kincs, melyért csatáz: a szent kereszt!
S bár fájdalom-köny jelzi is az utat,
E kincs felé vad gúnnya nem ereszt;

*) Válaszul a jeles költő »Sion csillaga« című — a hazai növ. pap-ságnak ajánlott — költeményére.

**) Utalás a jeles költőre, és valóban próféta iheretü dalaira.

Csak tört szívünk följajduló keserve
Repülhet el a Golgotha felé,
Hol bős sereg kiált halált a mennyre,
Miért az őt szívére ölelé! —

Ha Istenért sovárgva száll a lélek
Egek felé a durva rög közül,
Letépi szárnyait egy átkozott kéz,
Estén a félvilág vigad, örül;
De balsamot nem ad a tört kebelnek,
Nem önt olajt vérző sebek közé!
Ám fölkaczag, ha gyilkoló fulánkja
A szenvedőt halálra vérezé. —

Mint vésztűzek, lobog hegyen s a völgyben
Köröskörül rémes pokoli láng;
Erény-virágot szórnak Béliálnak,
Ki üszkeit röpíti le mi ránk.
Legyőzve mind! — Óh hát mit is remélünk,
Ki űzi el a bűn gonosz hadát?
— Mi kis sereg — míg ellenünk hatalma
Már rengeti Sion erős falát. . .

De áll a vár dicsőn és törhetetlen
S te ott dalolsz nekünk a szent tetőn;
A győzelem babérja jut te néked
— Hiszen dalod ügyünknek üdve lőn. —
Ha zúg az ármány mennyköves viharja
S orozva üldöz álnok ellenünk,
Te adsz reményt: hogy véd az Ég kegyelme,
Te zenged a győzelmi dalt nekünk!

(Vácz, 1884. nov. 9.)

Lévay Mihály.

Szendy kisasszony.

— Beszély. —
(Folytatás.)

Azon este elgondoltam, hogy a Gondviselés valóban kellemes helyre juttatott. Mennyire fog nővérem, örülni s mily hálával tartozom a jó Istennek! De épen ez a boldogság remegésbe hozott. Ez bizonyára nagyon sok boldogság volt nekem, kinek ez életben alig jutott még egy jó óra; valaminek kell következní, ami összezuza megelégedésemet, s könyük toluultak szemeimbe.

— Félkilenczkor reggelizünk, mondá úrnöm, midőn jó éjszakát kívánt, s én a mondott időre pontosan megjelentem az ebédlőben.

— Remélem, jól aludt? Sokan idegen ágyban nem töltik jól az első éjt.

— Megvallom, nem igen jól aludtam.

— Három napot adok a megszokáshoz. Körülvezetem kertemben, a vidéken, bemutatom ismerőseimnek, s remélem, hogy otthonosan fogja magát érezni. Imént szárnyasaimat etettem. Oly jól esik gondolnom, hogy csibém mind ismernek; meglehet, hogy ez csupa képzelődés; de az én hívásomra gyorsabban előjönnek, mint máséra.

— Azt nagyon elhiszem, mondám önkéntelenül; nagyságodnak oly kedves hangja van.

— Ezt többször hallottam, szóla kissé elpirulva; de örülök, hogy ön is úgy találja. Évek és évek előtt azt mondák, hogy szép hangom van, az volt életem boldogabb időszak.

A lehető legszívélyesebb volt irántam, s midőn szótlanul reggelijét költé el, bíráló szemekkel tekintetem reá. Karesú volt, de nem sovány. Arcza kifogástalan. Szép dús barna hajzattal bírt. Szemeiben sok jóság de fény nélkül, általán arczában kevés élénkség vala. Korát nem tudtam megállapítani; talán ötven éves. Arczán nem volt ráncz, hajában nem volt fehér száí; de az ifjúságnak sem lehetett nyomait fölfedezni. Korosabb hölgyek módjára öltözködött. Lassan mozgott; csupa méltóság volt, melynek merevségét elenyészteté a megnyerő szívélyesség.

Épen a kertbe indulánk, midőn Zsuzsi jött élénk izenettel a helybeli orvostól, hogy t. i. Kari, a fuvaros fiának karja kifczamodott s rémségesen jajgat. Kétségtelenül nagy fájdalmi vannak; de ígérte, hogy csendes lesz, ha urnőm meglátogatja s megvigasztalja.

— Hogy ne mennek a szegény jó fiuhoz, mondá az urhölgy. Hozd ki Zsuzsi a felöltömet. Ugy sajnálom szegénykét! — S egy pillanat alatt elment.

— Akárhol történjék baj a faluban, jegyzé meg a cseléd, azonnal érte küldenek. Nem is fél semmi veszélytől, s a szegény embernek, midőn baja van, jól esik, ha ily előkelő hölgy segítségére siet.

— Ő nagysága nagyon jó és szívélyes; tevék hozzá.

— Ő több; valódi csoda; szinte büverővel uralkodik az embereken. Mikor a nádasdi pusztán Katicza kedvese a vízbe fült, s a szerencsétlen leány erővel a vízbe akarta magát ölni, ő nagysága megfogta kezét s mint egy szelid bárányt haza vezette. Azóta nem gondol többé arra, hogy véget vessen életének, hanem keresztény önmegadással viseli fájdalmát, s gondosan virágokat ültet elhunyt jegyese sírjára.

Két órával utóbb urnőm betoppant szobámba.

— Kari most esendesen alszik, mondá; nagyon jól viselte magát; szegényke, nagyon érzélgős fiú, tuloz fájdalmában úgy mint örömeiben. Előbb kellett volna visszatérnem az öreg Pukyné miatt, ki szomszedságunkban lakik. Ha tudta volna, hogy elmegyek háza előtt anélkül, hogy betekintsek hozzá, legalább egy hétig szidta volna unokáját, Terkát. Így szokta magát rajtam megboszulni. Villásreggeli előtt kissé kitekintünk, ha őn nem fél a hőségétől.

Hogy ne mentem volna a jóságos hölgygyel! Megtekintettük a szárnyasokat, a csibéket, kacsákat, ludakat, galambokat, melyek minden zugból elősiettek az ő hívására; a galambok kezére, vállaira röpködtek; utánok jöttek a háznyulak, a kis malaczkok. Megnéztük a pónikat; az istálló előtti udvaron csinos, sötétsárga színű fürkész-ebet láttam. Közönségesen vörös kutyának neveztek, s már előre rettegtem a gondolattól, hogy lángliberiájú állattal kell találkoznom. De Dandy oly nyugodtan viselé magát, midőn őt urnőm simogatta, hogy bátorságot vettem kezemet fejére tenni, s a hű állat oly hálásan tekintett reám, hogy félelmem azonnal elmúlt, s reméltem, hogy nem támadót, hanem védőt lelek benne.

Másnap urnőmmel meglátogattuk Karit, ki szemlátomást javult, s az öreg Pukynét, aki engemet tekintetére sem méltatott, sőt urnőmmel is bizonyos leereszkedéssel bánt, ami bár nevetséges volt, mégis sértett.

— Háladatlan asszonynak látszik, mondám, midőn haza indúltunk.

— Igen, rideg asszony; de türöm, hogy kissé zsarnokoskodjék fölöttem, ezzel megkönnyítem Terka sorsát, s ez nagy nyereség.

Még az nap meglátogattuk a tanitót és nejét; nagyon igénytelen asszonyka, de a férfit értelmesnek, erélyesnek látszik. Az asszony boldog volt, hogy beszólt hozzá urnőm, kit barátnőjének tekintett; irányomban azonban félnék, tartózkodó vala.

Amint a napok melegebbé lettek, délután ritkán mentünk ki, ha csak urnőmnek látogatást nem kellett tennie.

Gyakran fölolvastam előtte, máskor ő olvasott főhangon. Mindig gyönyörrel hallgattam őt. Egyszer ezt meg is mondtam neki.

— Ezt már hallottam, — s ujra derű ömlött el arczán. — Ön másodszor mondotta ezt nekem ugyanazon szavakkal, melyeket évek előtt más valakitől hallottam.

— Egy régi jó baráttól? Kérdém.

— Igen, egy kedves jó baráttól, — a legjobb baráttól, kivel ez életben bírtam.

— S meghalt ez a férfit?

— Hogyan tudja ön, hogy férfi, és nem nő?

— Csak úgy találomra mondtam, — szólék elpirulva.

— Pedig eltalálta. Hogy életben van-e, nem tudom. Szívemből kívánom, hogy életben legyen. Ugy szeretek reá gondolni, mint ki igen boldog; de évek óta semmit sem hallottam róla. Azt sem tudom, hol van. Ön kétszer hozta emlékezetembe azon szavaival, melyeket ő mondott.

— Igazán sajnálom, — mondám mentegetőzve.

— Ne busúljon amiatt, édes gyermekem, mert e visszaemlékezés nekem örömet szerez; különben, még az öreg nő is szereti hallani, hogy szép hangja van és jól olvas.

— Nagyságod még nem öreg!

— Igen, az emberek azt gondolják, hogy nem vagyok az. De öregnek érzem magamat. Átmentem az élet legnevezetesebb eseményein, melyek egyénileg érintenek. Eltemettem szüleimet; tul vagyok az időn, midőn nő férjhez szokott menni. Enyéim közül nincs senki, kit szeressek. Idegeneké vagyok, — mindenkié, kinek szüksége van reám. Érzem, hogy sorsom és kiváltságom másokkal jót tenni, amennyi tőlem telik, s ennek igyekszem is megfelelni.

— S pedig nagy sikerrel.

— Néha sikerül; a sikert becsessé teszi előttem, hogy barátim jó emlékezetben tartanak; a sikertelenséget nyugodtan elfeledem. Ne higye el felét se annak, amit állítólagos jótetteimről hall; a jó szegényeknek szokásuk, hogy mindent érdemen fölül dicsérnek.

Szendy urhölgy minden tekintetben jó volt hozzám. Alkalmat nyújtott, hogy naponkint gyakorolhasam magamat a zongorán. Látogatásaiban gazdaghoz, szegényhez magával vitt, úgy hogy lassankint szögletes félnétségemtől elszoxtam. Sétáinkon rendszeren velünk volt Dandy; a cselédségtől értesültem, hogy ez urnőmnek új szokása vala; alkalmasint azért tette, hogy gyakran ebet látván, ne féljek tőle.

Mielőtt az első hónap eltelt, fölkért, hogy maradjak nála. Ebbe természetesen a legnagyobb örömmel beleegyeztem. Reményét fejezte ki, hogy évekig együtt fogunk maradni. Hogy a jövő mit hoz, arra nem igen látszott gondolni. Engemet is a kellemes jelen foglalt el, noha néha nem tudtam elhárítani a gondolatot, hogy reám nézve e boldogság nem fog soká tartani.

Az unalmat Csendfálván nem ismertük. Nem volt a napnak olyan kis szaka, melyre munka vagy multság ne jutott volna: ahhoz, amit el akartunk végezni, az idő mindig rövid volt. A lakásban minden oly barátságos, oly üde, tiszta vala. Piszkos, szennyes abroszt soha sem láttam. Az a fényes tisztaság, mely itt mindenben uralkodott, e házat a legkedvesebbé tette, melyet valaha láttam. Urnőm éles szeme a legkisebb hiányt is észre vette, s akkor első teendője volt a hiányt eltávolítani.

— A házban, szokta mondani, oly gyorsan beállanak az apró hiányok, s rossz háziasszony, ki hozzászokik azokat észre nem venni. Kedves kisasszony, ön talán mosolyog, de én gyakran találkoztam már ily háziasszonyokkal, s azt tanácslom önnek, kövesse az én példám, ha egyszer saját otthona lesz.

Társaságban sem volt hiány. Urnőmet mindenki ismerte; közletről és távolról eljöttek hozzá örömeikkel és bánatukkal; és ő mindenkit angyali béketűréssel meghallgatott, s mindenki számára volt egy-egy szívélyes, vigasztaló szava. Egyik nő valahol történt botrányokat beszélt el neki; urnőm meghallgatta, ha lehetséges volt, mentegette a botránkozatókat, s midőn az a vendég nő távozott, urnőm így szólt hozzám:

— Ez az asszony a maga csunya elbeszéléseivel nem jöhetett volna jobb helyre; ezt a botrányos történetet egyik fülünkön bebocsátottuk, a másikon meg kieresztjük, s így annak az asszonynak megkönnyebült a szíve, hogy magát kibeszélhette, a megszólott embereknek pedig itt nem tett kárt.

Gyöngéd, de egyszersmind nemes érdeklődéssel viseltetett azok iránt, kik egymással szerelembe estek. Ifjak és leányok bizalommal jöttek hozzá, ha házassági terveiknek valami útjában állott. Ha nem tudott segíteni, legalább vigasztalt; de ha csak lehetséges volt, segített is. Néha urnőmről beszéltem az ő ismerőseivel s oly jól esett szívemnek, hogy mindenki magasztalta őt, mindenki csak jót mondott róla. Mindinkább meggyőződtem, hogy sokan, nagyon sokan szeretik őt, s erre törekedett ő egész életén át.

Lassankint hinni kezdtem, hogy csakugyan idősebb nő, s amint néztem, mily kellemmel és komolysággal tesz mindent, mily szeretet sugárzott mindig szemeiből, azt gondoltam, bár minden éltesebb nő olyan volna, mint ő — szóval, tettel segítve a gyöngét, vigasztalva szomorút, szeretettel ítélve a gyarlókról — akkor valóban embertársaik áldása kísérné őket.

(Folytatása következik.)

Luiza.

Sírvirágok.

Üdvözöllek szép virágok
Kelve síri hant felett:
Rajtatok hit, szent remény nő
S holtig igaz szeretet.

Gyökeretek, mint ercs hit
Le a földbe mélyed el
S mint a hit, a menny sugárán
Fölylik a szép kehely

Ti reménynek hű virági!
Néztek a szebb hon felé:
Hol a szívnek vágya végre
Örök üdvét fölléle.

Szent virági szeretetnek!
Küldtök ima-illatot
S im a drága holtakért, ez
Illat égbe fölhatott!

Titeket a hit, reménység
Ültetett a hantokon
És könyörgő szeretettel
Apol itt a hű rokon;

Nyilnak-e majd ily virágok
Egykoron sírom felett?
Küld-e értem ily könyörgő
Illatot a szeretet?

..... S. J.

A papirzaeskó.

— Elbeszélés. —
(Vége.)

— Beszéljünk másról, kiálta föl Szőke, öklével az asztalra ütve; mire való étvágyomat ingerelni s lakomat mutatni nekem, melyből nem szabad semmit ennem?

— S ki akadályoz benne? felelé Vigh.

— Még te kérde az tőlem! szólta Szőke; nem éppen most mondtad, hogy néhány ezer forint van annak szüksége, aki veletek kiköltözni akar?

— Persze.

— S nem látod, hogy minden pénzemet, melylyel rendelkezhetem, czukorsüvegekbe és pótkávécsoomagokba dugtam?

— Nos, tedd pótkávédát és czukrodát újra pénzzé.

— Hogyan?

— Szüntesd meg üzletedet 'és rendezz végeladást. Körülbelül a vételárt vissza fogod kapni, s ha azután ismét ura leszel tőkédnek, utazunk együtt az aranyország felé. Rajta, Gyurka, határozd el magad bátran; a szerencse hív az oceánon tulról; ne hagyj, hogy rekedt kiabálja magát. Három év mulva oly vagyonnal fogunk visszatérni, mely megengedi, hogy szakácsot és fogatot tartsunk.

Daczára élénk és nyugtalan természetének, Szőke habozott; de Vigh anyji és oly jó érvet hozott föl, oly ékesszólóan állította szembe az ő tényleges foglalkozásának hosszú várakozását s a folytonos fáradozást a néhány évi kivándorlás gyors és fényes eredményeivel, hogy a fiatal kereskedő nem tudott tovább ellenállani. Elhatározta, hogy szerény üzletétől megvál s meg szerencsét s kincset keresni az aranyországba.

Szőke, midőn már erre el volt határozva, nem akart többé várni. Fölhasználva Vigh Pista távollétét, ki néhány látogatást ment tenni a faluba, irt egy ügynöknek, ki eladásokat közvetített. Néhány nap alatt min-

dent rendbe lehet hozni, gondolá magában, s akkor aztán szabad lesz.

Nem akarta lelkismeretesen fontolóra venni, mik lehetnek következményei ily gyors elhatározásnak, kérdezni magától, hogy mily része van ezen elhatározásban az elragadtatásnak és az elégedetlenségnek, megtudni: vajjon nem fogja-e sajnálni a nyugalmas foglalkozást, melytől megválni készül, és a rég óhajtott házasság reményét? Végzetes nyugtalansága által sarkalva, a levelet lepecsételte, átadta a fiatal segédnek, hogy vigye a postára s visszament a boltba szokott helyére.

Azon benső nyugtalanságban, mely minden nagy elhatározást követni szokott, elkezdett régi papirosokat előszedni s zacskókat készíteni.

Mialatt ujjai ezen munkát gépíleg végezték, szemei olykor fenakadtak az elszórt leveleken, néhány szót szórakozottan elolvastva, szelleme pedig folytonosan tervével foglalkozott.

— Minden jobb így, gondolá magában; ahelyett, hogy itt maradjak várva a vevőket, mint a horgász, aki kivetí horgát s egész nap les, hogy néhány kis halat fogjon, én megyek oda át s a nagy tengerbe eresztve le hálómát, rakásával húzom ki a halat. Majd meglátjuk, a jó hazafiak, kik most nem méltóztatnak megtisztelni vásárlásaikkal, mit fognak majd mondani, ha mint milliomos jövök vissza! És Burger uram, aki nem is felel a levelekre, melyeket ír neki az ember... Híntón fogom neki névjegyemet elvinni... Talán akkor a Dara család és Juliska nagysám is készen lesznek meggondolásukkal... Csak az a kérdés, mit fogok én majd akkor gondolni!...

Igy beszélgetvén magában, Szőke a zacskót, amelyet éppen összehajtott volt, újra kibontotta s elkezdte olvasni, ami rajta volt, anélkül, hogy oda gondolt volna. Ezuttal azonban szemei, némely szavak különösége folytán önkénytelenül megállapodtak; láttehetsége úgy szólván segítségül hívta az értelmet, s a fiatal ember figyelme a nyomtatott papírra fordult, eleinte csak felületesen, azután feszültebben, s halkán a következőt olvasá:

»Meng Cseu mondja: Az emberi dolgokban mindig észszerűen kell cselekedni, soha se hirtelenkedd el tetteidet. Óvakodjál, hogy ne hasonlíts Sung állam emberéhez.

»Sung államban volt egy földmives, ki szomorodott a miatt, hogy gabnája nem érki s kihuzogatta, hogy annál gyorsabban érjen. Este fáradtan ment haza s mondá családjának: Ma sokat fáradtam, mert segítettem a gabnánknak érni. Fiai a mezőre siettek, hogy megtekintsék a gabnát; azonban a gabnaszárak már mind el voltak száradva.

»Igen csekély azok száma a világon, kik nem oly bolondok, mint ez a földmives s kik nem akarnak segíteni a gabnának, hogy érjen.«

Szőke gondolkozni kezdett. Elolvasta másodszer, azután harmadszer, és minden olvasásra Kung-Cseu történetkéje gondolkozóbbá tette. Vajjon nem hasonlított ő is a sungi paraszthoz? A türelmetlenség, melyet neki a gabona lassu érése okozott, s a vágy: siettetni a jövőt, nem hajtották e őt kockázott kísérletre? Nem azok

közé fog-e tartozni ő is, akik segítenek a gabnájoknak érni, s nem tette-e ki magát annak, hogy ő is a korán megaszott szárákat fogja látni, mint a paraszt fiai.

E pillanatban a segéd, ki kalapjáért és kabátjáért ment volt, a boltból ki akart menni az ügynöknek szánt levéllel. Szőke habozott egy pillanatig, azután visszahívta őt s visszavette a levelet.

— Hiszen, mondá magában, a dolog nem oly sürgős.

S ujra elkezdett papirzacskókat készíteni.

Elhatározása egy kissé meg volt ingatva; a két jogüggyet az ész törvényszéke elé vitte, mely még nem hozott ítéletet; mindazáltal még mindig az aranyországba való kivándorlás felé hajlott.

Eközben a levélhordó egy levelet hozott, mely trieszti póstabélyeggel volt ellátva. Szőke ráismert régi főnökének irására s rögtön kibontotta a levelet. Burger a legjóakaróbb pártfogás hangján írt neki. Elmondá, hogy távolléte alatt nem felelhetett előbb, jelenté, hogy a Szőke által megrendelt gyarmatárakat elküldötte, újra megígérte, hogy támogatni fogja a fiatal kereskedőt s megadta neki a kért kedvező fizetési feltételeket.

Ezen váratlan jó szerencse növelte a fűszerkereskedő ingadozását. A föltételek, melyeket a trieszti kereskedő szabott, részére igen előnyösek voltak; de még mindig hátra volt azon nehézség, hogyan biztosítson magának vásárló közönséget. Összeadta emlékezetében azon apró összegeket, melyeket az eladásból egy hónap óta bevett, amióta kirakata hasztalanul csalogatta boltjába a vevőket, s amint éppen így számíttatott, a szomszédban levő kávé lépett be boltjába.

Azelőtt való napon szokatlan számu vendégsereg által lepetve meg, készlete elfogyott s kénytelen volt a fiatal fűszerkereskedőnél többfélét készpénzen bevásárolni. Dicsérte Szőke árucikkeinek minőségét, úgy látszott, hogy az árakkal meg van elégedve; sokáig beszélgetett a fiatal emberrel s végre kijelentette neki, hogy jövőre mindent nála fog vásárolni, amire szüksége lesz.

— A többiek is el fognak jönni, tevé hozzá; szokásait azonban nem válik meg olyan könnyen az ember mint ócska ruháitól; hagyjon nekik időt belátni, hogy kényelmesebb s olcsóbb önnél vásárolni. Hiába érkezik lassan a tapasztalat, előbb vagy utóbb mégis megérkezik. Elkezdik önt ismerni; látni fogják, hogy ön derék, szorgalmas fiatal ember. Ne aggódjék ön a jövő miatt; Budapestet sem építették egy nap alatt.

A kávé ezen szavakra távozott s a fiatal ember most még jobban gondolkozóba esett. A körülmények határozottan összejátszani látszottak, hogy megdöntsék első elhatározását. Töprengve, tovább hajtogatá papirzacskóit, olykor egy-egy pillantást vetve a chinai bölcsész irattöredékére. Vigh ezen aggodás és remény közötti küzdelemben találta őt.

A leendő californiai néhány ismerősének látogatásáról jött, kik között volt a Dara család is. Nagyon sokat kérdezősködtek Szőkéről, kit, mint észrevehette, igazán becsülnék, azután arról is értesült, hogy Juliska egy gazdag házasságot visszautasított.

— Azt hiszem, hogy ezek a jó emberek reád gondoltak, tevé hozzá; mert, amint hallották tölem elutazásod tervét, fölkiáltottak s Juliska elhalványodott.

Csak azért halasztgatták elhatározásukat, hogy annál jobban érvényesítsék magukat s föltételeket szabjanak; de becsületesemre, fölsültek. Csak keressenek más vőt. Adj csak egy kis pohár likört s azután megyek.

Szöke töltött neki egy pohárral, anélkül, hogy felelt volna szavaira. Ez az utolsó fölfedezés reá nézve fontosabb volt minden egyénnél. Azon házasság, melynek bizonyossága Vigh szavaiból kiviláglott, egész életének vágya volt; ez több volt a vagyonnál, ez a megosztott érzelem volt: a családi öröm, a házi tűzhely minden kincse! Hagyta kalandos társát dicsekedni újra kincses reményeivel, s nem ellenezte, midőn újabb találkozást tűzött ki neki, hogy megbeszéljék az elutazás utolsó részleteit. Midőn Vigh távozott, Szöke egy szót sem szólott neki, s nyugtalanul várta az estét, hogy Darákhoz mehessen.

Azonban nem is kellett oly sokáig várakoznia. Juliska atyját nyugtalanította a Vightól hallott hír, maga jött tehát nemsokára a fiatal ember boltjába. Kölesönösen őszimén nyilatkoztak s a dolognak vége az lett, hogy Dara szívesen beleegyezett Juliska eljegyzésébe, s közösen abban állapodtak meg, hogy az esküvőt a legközelebbi télen fogják tartani.

Azóta a várakozás és a türelem a fiatal kereskedőnek meghozta lassankint mindazt, ami miatt kétségbe esett. A tapasztalat okossá tette, s valahányszor találkozik valakivel, ki fáradsága után rögtön szeretné a hasznót vagy sikert, nem mulasztja el elbeszélni Meng Cseu történetkét, hivatkozva a végkövetkeztetésre, hogy a gabnának időt kell hagyni az érésre.

Visszaemlékezve életének legkomolyabb megpróbáltatására, hozzáteszi még azon megjegyzést is, hogy a bölcs ember hagyjon magának a terv és kivitel között elegendő időt arra, hogy néhány tuczat papirzacskót készíthessen.

Boronyai.

TÁRSZÁM

Képzőművészeti társulatunk.

— Csevegés. —

»Az országos magyar képzőművészeti Társulat« palotájából, az őszi kiállításról jövők. Még élénk behatása alatt vagyok a látottaknak, a nagyszámu bel- és külföldi mesterek műveinek, de egyuttal azon gondolatoknak is, melyeket bennem ezen sikerült kiállítás és társulatunk ügye ébresztett.

Néhány év előtt e társulat — kivált finansziális tekintetben — a biztos bukás szélén állott. Nem csak tekintélyes vagyont nyelte el a fényes, de czélszerűtlen beosztásu palota, hanem ráadásul még szép összeg adósságot kelle csinálni, melynek törlesztésére az aránylag csekély számu tagok évi díjjait alig lehetett igénybevenni. Hisz a napi kiadásokat is csak szűken fedeztették e jövedelemmel, mely amily nehezen folyt be, oly gyorsan adatott ki. Szélesebb körvonalakkal akarták mérni a társulat működését, mint a minőt ereje megbirt, s így a nagy arányok csak a költségekben és nem egyuttal a társulat emelkedésében is nyilvánultak.

Erélyes akaratra, eszélyes főre és — tekintve a társulat belső életében nyilvánuló egyes symptomákat — kiváló tapintatosságu tekintélyre volt szükség, ki a társulatot a biztos kilátásban levő bukás örvényétől megszabadítsa. A jobb sorsra érdemes

társulatot nem hagyta el szerencsecsillaga! A jelenlegi elnökben megtalálta a hatalmas kart, mely őt a veszélyből kiragadta, meg a programot alkotó elmét, mely életének új irányt, a tapintatos körültekintő férfiut, ki állásával fényt, kormányzásával ahol csak megjelent, megelégedést nyujthatott. A kivított sikerek sorozatának felsorolásától mentsem föl bennünket a társulati elnök beszámolójának láncolata, melyek míg kellő képet nyujtanak az alkotások felől: addig — hazánk cultusministerével szólva — a műtörténet szakaszaiból valóságos tanfolyamot képeznek. Részünkről egyetlen mondattal fejezzük ki a maig elért eredményt: »társulatunk meg van mentve s máris a virágzás első stadiumába jutott«.

Igen ám, de ezen stadium nem tekinthető még a kitűzött célznak, melyhez elérve, itt megállapodnunk lehetne! A társulat vezérferfia — s vele vállvetve a tisztviselők és a választmány buzgó kara — elkövetett mindent, ami hatalmában volt, a gondozásukra bizott ügy emelésére. Talán művészeink az okai, hogy nem vagyunk ott, és úgy, ahol és amint lenni ohajtanánk? Nézetünk szerint ők is iparkodtak teljes erejükkel hozzájárulni társulatunk — mely első sorban épen saját jól felfogott ügyük — felvirágoztatásához. Hisz épen a jelen őszi kiállítás — mely oly méltó láncolata a többieknek — gazdagsága bizonyítja ezt legjobban. A régi gárda tagjaitól elkezdve az első izben feltűnő nevekig, képviselve találjuk műveikkel, még a külföldön élő hazánkfiait is! Ki követett el tehát mulasztást, ki a hazai művészetnek az adósa? Talán a közönség? — Igen, a közönség még sokkal tartozik, melynek lerovása elengedhetlen köteletségével függ össze.

Rövid leszek. És erre elég, ha azon szavakat, melyeket egyik igen tehetséges fiatal művésztől a kiállítás termeiben hallottam, ide leírom. »Nagyon rosszul kezdődött — ugymond — ez az év. És aligha is fog változni már; az idén nem volt még megrendésem, családombnak meg élnie kell.« — Ebből természetesen azt következtetheti velem együtt az olvasó, hogy nekünk azonnal zsebünkbe kell nyulnunk s a hazai művészetért tőlünk telhetőleg áldozni köteletségünk. Ugy van! — de jól megjegyzendő — »tőlünk telhetőleg.« Nem azt értjük alatta, hogy a szerényebb sorsu, kevésbé tehetős hazafi, mintegy magától, legfőbb szükségleteitől elvont pénzen képeket és szobrokat vásároljon. Ezt senki sem kívánhatja tőlünk. De igen is értem a társulat ügyének lelkes felkarolását.

Hány tagja van társulatunknak ma? és hány tagjának kellene lennie, hogy a virágzás első stadiumából oda juthasson, hol hazai művészetünket hathatós módon fejlesztve, művészeinknek kellő alkalmat nyujthat tehetségüknek méltó érvényesítésére. És valjon mily évi összegébe kerülne ez hazánkban 2—3 ezer embernek? Évi 10 forintjába.

De ezenfelül a társulati tagság kötelezettségeivel szemben a jogok és előnyök is figyelembe veendő, melyeket a kötelezettség fejében nyerne a tagok. Ezen előnyökre vonatkozólag bátran elmondhatjuk, hogy nincsen hazánkban egyesület, mely a 10 ftnyi tagdíjért annyit nyujtson, mint az országos magyar képzőművészeti társulat. Az évi szabadjegyen kívül, mely minden kiállításainak bármikor való látogatására jogosítja a tagot, még öt családi jegyet is nyujt, melyeket megszorítás nélkül a kiállítás nemére, idejére és alkalmára használhatnak a családtagok. Továbbá ugyancsak a tagdíj fejében egy nagyobb és két-három kisebb műlappal kedveskedik, melyek bolti ára jóval fölözi az évi összeget. Nem megvetendő előny továbbá az is, hogy a társulat tagjai között évi sorsjátékot rendez a művésztől megvásárolt eredeti művek fölött s a tagok ezen sorsjátékban minden különös reafizetés nélkül, tagsági jegyük számával részt vesznek, játszanak.

Épen ezen valódi előnyben fekszik nálunk még a hazai művészek pártolásának »punctum saliens«-e. Minél nagyobb a tagok száma, annál nagyobb összeget fordíthat évenként a társulat a sorsolásra vásárlandó képekért. Más szóval, a tagok számától függ hazai művészeink képeinek évi rendes kelete, melyhez az egyes amatőrök csak járulékot képeznek. Ha társulatunk nincs azon helyzetben, hogy művészeink mindegyikétől évenként valamit vehessen: igen könnyen azon helyzetbe juthat a művész, hogy — főnebb említett barátommal szólva — »rosszul kezdődjék és végződjék is az év.«

Jelen soraink célja lelkesíteni t. olvasóinkat a hazai képzőművészeteknek társulatunk utján való együttes, vállalt pártolására. Minden újonnan belépő tag három évre kötelezi magát, évi 10 frt tagdíjjal, melynek fejében a főnebb említett tagsági előnyök járnak. A bejelentések legezélszerűbben dr. Sz m r e c s á n y i Miklós társ. titkárnál (Budapest, VI. ker. Sugár-ut, művészház) eszközölhetők, aki igen szívesen szolgál a belépni óhajtoknak a társulat alapszabályaival is, honnét egészen bő tájokozást meríthetni.

Sorainkat azon reménnyel fejezzük be, hogy hazánkban fog akadni pár száz művelt ember, kik a legelőnyösebb társulatok egyikébe lépve, elő fogják mozdítani szellemi művelődésünk egyik kiváló emeltyűjének, a képzőművészeti társulat felvirágzását s vele művészeink istápolását.

Emér.

RÖVID HIREK.

* **A királyné ő Felsege nevenapját** a szokott ünnepélyes módon ülte meg f. hó 19-én fővárosunk. A középületeken s a Dunapart hosszában horgonyzó hajókon zászlók lengtek. A hivatalos nagymise délelőtti 10 órakor a budavári helyorségi templomban tartatott, melyen a miniszterek, az országgyűlés mindkét házának elnökei és számos tagja, a polgári és katonai hatóságok képviselői, a két egyetem rectorai és nagyszámu díszes közönség volt jelen.

* **Uj aranygyapjas vitézek.** A király ő Felsege f. hó 23-ikán kelt legfelső kéziratával Ferdinánd Károly Lajos, Lipót Ferdinánd és Ferencz Salvator császári és királyi ő fenségöket, Szögyéni-Marich László tárnokmestert és a magyar főrendiház elnökét, Thun Leó és Czernin Jaromir grófokat, Khevenhüller-Metsch Károly, Windischgrätz Alfréd és Thurn-Taxis Miksa hercegeket az aranygyapjas rend lovagjaivá nevezte ki.

* **Az esztergomi muzeum.** Az esztergomi primási palota második emeletét, mint a »Magyar Állam«-ban olvassuk, Simor bibornok-primás ő eminenciájára majdnem egészen az általa alapított muzeum céljaira rendezte be. A biboros főpap Kölnben a Schnütgen-féle műgyűjteményből dr. Czobor Béla egyetemi magántanár által számos nagyérdékű egyházi régiséget vásároltatott. Ezek megérkezével a Simor-muzeum háromszép osztályból fog állani, a könyvtárból, képtárból és régiségekből.

* **Miniszteri köszönetnyilvánítás.** A vallás- és közoktatásügyi miniszter Hampe János ungvári főgymn. nyugalm. r. kath. hittanárnak s címzetes kanonoknak az ungvári főgymnasium szegény tanulói számára tett 200 forintnyi segélyalapítványáért elismerő köszönetét nyilvánította.

* **Szent Erzsébet ünnepe.** A Szent-László-Társulat véd-szentjének teljes bucsuval egybekötött ünnepét a fővárosi tagok a szent-ferencziek belvárosi templomában f. hó 23-ikán vasárnapon tartott szent misével ülték meg.

* **A pannonhalmi sz. Benedek-rend névtára** az 1884—85. tanévre megjelent. A rend főnöke: ft. Kruesz Krizosz-

tom pannonhalmi főapát, val. belső titkos tanácsos, a sz. Istvánrend tagja, a m. tud. akadémia tiszt. tagja stb. stb. A rend tagjai közül pápai engedélyvel magasabb egyházi hivatalokat viselnek: ft. Rónay Jácint skutari-i választott püspök, val. belső titkos tanácsos stb. és ft. Rómer Flóris apát, nagyváradi l. sz. kanonok, kir. tanácsos stb. A főapátság székhelyén van a rend fiataljainak paedagogiuma (tanárképző), továbbá theologiai és philosophiai intézete. A rend vezetése alatt 1 lyceum, 3 főgymnazium és 3 kisgymnazium, összesen 1660 tanulóval. A rend ellát továbbá 22 plébániát, 65 filialét és gondoz 35 egyházat és kápolnát. A rend tagjainak összes száma 180, ezek között van: 1 főapát, 3 apát, 140 áldozár, 3 ünnep. fog. tett növ., 13 egysz. fog. tett növ., 13 fogadalmat nem tett növ. és 7 ujoncznövendék.

* **A Mátyás-templom ablakai,** melyeket a miniszterium a mult héten megrendelt, az üvegfestészet műremekei lesznek. Eddig a szentély három óriás arányu ablakára nézve állapotok meg, melyek elkészítésére és a festészet kivitelére Ipolyi Arnold püspök ő excja állította össze a tervezetet. E szerint a három ablak mindegyikébe egy-egy képkör jön és pedig 12 detail-képpel, melyek szüz Mária, magyar sz. Erzsébet és sz. Margit életének nevezetesebb mozzanatait fogják feltüntetni. Az ablakok feletti kisebb nyílásokba pedig egész czimersorozat jön, a donátorok, az Árpád és Anjou-kor királyai, Mátyás és Zsigmond királyok, Ferencz József király, Budapest főváros és a magyar birodalomnak történelmi czimerei. E képek kivitelével a vallás és közoktatásügyi miniszterium Lotz Károly és Székely Bertalan festőművészeket bizta meg, kik a vázlatok egy részét már el is készítették. Az ablakok üvegfestési és edzési munkálatait Kratzmann Ede üvegfestő fogja végezni.

* **Nagylelkű adomány.** Kovách Pál pápai praelatus ur ő méltósága Vác város számára 1000 frtnyi költségen sajátjából uj toronyórát készíttetett. Az óra Országh váci mulakatos készítménye.

* **A kalocsai kath. legény-egylet** f. hó 16-ikán tartotta zászlószentelési ünnepét, mely amily fényes ép oly lélekemelően folyt le. Az ünnepélyen nagyszámu fényes közönség vett részt s a magyarországi kath. legény-egyletek legnagyobb része képviselve volt.

* **A szegedi Somogyi-könyvtárnak** összes értékét a város vagyónának leltározásakor 327,311 forintba becsülték, s hozzátehetjük bátran, hogy e becsülés legkevésbbé sem nagy, mert a Somogyi-könyvtárban számos oly munka van, mely egyáltalán többé nem kapható s pénzen meg nem szerezhető.

* **Báró Szentkereszty Stephániát,** a lelkes katolikus urhölgyet, ki humanus intézetek felállításával oly nagy érdemeket szerzett, Kézdivásárhely diszpolgárává választotta. A fényes kiállítású okmány ünnepélyes átadása f. hó 23-án ment végbe.

* **Dr. Angerer Ede** címz. püspök, a bécsi főegyházmegye érseki helytartója, kinevezetett valóságos belső titkos tanácsosa.

* **Velenczében** a napokban halt meg az egykori híres Mocenigo-család utolsó tagja. * **A Mexikóban** élő magyarok 100 dollárt gyűjtöttek a szabadságszoborra, és 100-at az aradi vértanuk emlékére.

IRODALOM.

— A „Tájékozó és egyházművészeti lap“ novemberi füzete a következő tartalommal jelent meg: Vallásfelekezeti statisztika — A hatalmasságoknak tartozó egyházi engedelmesség, D-től. — Irodalmi szemle. — Egyházpolitikai áttekintés. — Milyen volt a nyulak-szigetbeli apácák régi pecsétje? Majláth Bélától. — A

>Gilde de Saint Thomas et de Saint Luc congressusa 1884-ben (III. és befejező közl.). — Az orsz. ötvösmű-kiállításról (V. és befejező közl.). — Rövid közlemények. — A lelkészkedő papság köréből. — Irodalom. — Vegyesek, ábrák és 2 műmelléklet: Áttört párták XIV — XV. századi egyházi ötvösművekről és kehelykosarak koszorúi a XIV — XV. századból.

MINDENFÉLE.

Egy öreg ur vesz a boltban egy szép ezüst gombos botot, rövid használat után azonban egy kissé hosszúnak találja. Bemegy a legközelebbi esztergályoshoz és kéri, hogy vágjon le belőle egy darabot. Az esztergályos fogja a botot és alsó végéből le akar vágni.

— Mit csinál, főrnéd reá az öreg ur, hiszen nem alul hosszú, hanem felül!

Egy nős, de gyermektelen urtól kérdezi egy barátja, ki régen nem látta, hogy van-e már családja.

— Nincs, felel a kérdezett. Különben ez már nálunk családi baj, szegény boldogult anyámnak sem volt gyermeke.

Egy lelkész collegái előtt panaszkodik, hogy prédikációjának harmadik részében rendszeren megakad és megzavarodik.

— Könnyű ezen segíteni, vigasztalja az egyik collega.

— Hogyan?

— Oszd ezentul beszédedet mindig csak két részre; biztositlak, hogy a harmadikban sohasem fogsz megzavarodni.

Kiadja a huszárkapitány a parancsot, hogy aki lerészegszik, az tartozik másnap reggel ezt neki megjelenteni.

Egyik reggel beállít tántorogva a közhuszár a kapitányhoz, tiszteleg és így szól:

— Jelentem alássan, kapitány uram, berugtam.

— Te semmire való, hisz te még ma is bolt részeg vagy!

— Kérem alássan kapitány uram, azt majd holnap fogom jelenteni.

A fiatalnak a feleség támasz, a bot csak parádé; ellenben az öregnek a bot támasz, a feleség pedig csak parádé.

Egy hórihorgas unjencz közkatonára rárivall az alacsony testű káplár:

— Ne lógasd a fejedet, hanem egyenesen felfelé tartsd!

No akkor Isten önnel káplár ur, ez életben többet nem látjuk egymást.

Társulati Értesítő.

A Szent-István-Társulat

nov. 20-án tartott vál. gyűlése.

Elnökök: gróf Apponyi Albert és dr. Tárkányi Béla.

Annak bejelentése után, hogy az október hóban tartott vál. ülés jegyzőkönyve hitelesített, dr. Tárkányi Béla apát-kanonok és társ. alelnök bemutatja a »Magyarországi vatikáni okirattár«-nak a pápai követek 1524—1526-ik évi jelentéseit tartalmazó diszkötetét, melylyel e nagyjelentőségű vállalat kiadására megválasztott bizottság nagyérdemű elnöke,

nagymélt. Ipoly Arnold besztercebányai püspök ur kedveskedik a Szent-István-Társulat könyvtárának; — egyszersmind igénybe ohajtván venni a társulat igazgató-választmányának 1882. évi június 6-ikán hozott határozatával kifejezett azon szives készségét, melylyel e monumentális mű példányainak megőrzésére helyiségeit följánlotta.

A választmány hálás köszönettel fogadván a nagyjelentőségű ajándékot, amely készséggel ajánkozott e nagyszerű vállalat pénzügyi kezelésére, szintoly örömmel ajánlja föl újra a példányok megőrzésére helyiségeit is, ahol a nagy eszme életbelépett; méltóbb hajlékot e nemes vállalat bizonyára alig találhatván, mint azon társulat házában falai közt, melynek apostoli koronás szent védnöke Róma és Magyarország között a legáldásosabb kapcsolatot létesítette.

Alelnök ur továbbá bemutatta dr. Májer István cz. püspök, esztergomi kanonok és érseki helynök ur, »Ezer műkereszt« című diszművét, melylyel ő méltósága a Szent-István-Társulat könyvtárának kedveskedett.

A választmány a szép ajándékot köszönettel fogadá, s ezt az alelnök által tolmácsoltatni rendelé.

A népies-irányu irodalmi működést, melynek gróf Károlyi Sándor ő exja indítványára az imént szétküldött 1885-ki Naptárral ohajtott a társulat újabb lendületet adni, — régibb s már elfogyott ilyenmü kiadásainak, főleg a Szabó Imre-féle népies beszélyeknek új kiadásával ohajtván folytatni több társulati tag, — alelnök egy jeles népirónknak, Vincze Alajos egri tanító-képezdei tanár urnak éppen Szabó Imre püspök által igen méltánylott és Csernely név alatt az Egri népujságban megjelent kisebb beszélyeit kívánta megnyerni a társulat részére, s a szerzőnek eziránti nyilatkozatát terjeszti a választmány elé.

Ezenkívül a társulat kiadásában megjelent, de szintugy rég elfogyott egyéb jó művek új kiadása is többször kívánatosnak ajánlatott, annál is inkább, mert a községi, népiszkolai sat. kathol. s mindinkább szaporodó népkönyvtárak e kívánatot még sürgetőbbé teszik.

Azon ohajtás is többször nyilatkozott már, hogy a társulati tagilletmények ne adassanak mindig a Házi könyvtár gyűjtő ezime alatt, hanem habár ugyanoly formatumban, de önálló külön czim alatt bocsáttassanak közre, mint ezt a társulat épen a Házi Könyvtárban kiadott több munkával is tette, péld. Fraknoi Magyar nemzet történetével, Ipolyi Veresmartyjával.

Az alelnök e hármas indítványa a tagilletményi bizottságnak kiadatni rendeltetett, hogy azokat beható részletes tárgyalás alá vevén, eljárásáról a választmánynak jelentést tegyen.

Az alelnök bemutatja a társ. tisztviselők folyamodását, melyben fizetéseknek a megváltozott viszonyokhoz képest való rendezését kéri. A folyamodás tárgyalás végett a költségvetési bizottsághoz utasított.

A titkár jelentette, miszerint az utolsó vál. gyűlés óta 27 új tag lépett a társulatba, névszerint: Barilics Lőrinc győri növendékpap; Dosztig József kulai jegyző; Klinikárt Károly nyug. uradalmi igazg. Munkácscon; Súlyom Géza, Bulig József, Balázs Ferenc erdélyi egyházmegyei növendékpapok; — Rácz Endre kálozi káplán; Horváth István szombathelyi esp. pléb.; Ernyei József tótszentpáli pléb.; Szabady Sándor segédtanító; Paár József bágyogi

Folytatása a mellékleten:

pléb.; Frank István, Drexler Antal, Kolonics Károly, Krizmanics János, Igaz Béla, Michler Ferencz, Rohács János pazmaneumi növendékpapok; Göckl Ignác dercsikai pléb.; Hermann József várkonyi pléb.; Tichy Antal esp. sz.-mihályfai pléb.; Minczér Elek királyrévi pléb.; Gaál István sémői plébános; Krammer Ferencz belvárosi káplán; Schmillár Pál Sopron m. szolgabíró; a tannamérai és zarándi iskolai könyvtárak.

Gróf Apponyi Albert elnök ur ő méltósága bejelentette tagul Koller Károly hírlapírót Budapesten.

Bemutatott G. Öndöcs Benedek apát-plébános országos képviselő levele, melyben a társulati Naptár számára írt cikke után járó 50 forint írói tiszteletdíjat a társulat céljaira följánlja. A választmány a nagylelkű adományt köszönettel fogadta.

A titkár jelentette, miszerint néhai Forintos István veszprémi kanonok 25 forint, továbbá néhai Tomann János volt berecsi plébános 20 forint hagyománya a társulatnak beküldött.

Az ajándékkönyvekért beküldött köszönőiratok bemutatása után fölvették a folyamodások s megszavaztatták a következő könyvadományok: a budapesti Sacré Coeur apácák ingyenes népiskolája, a nagyszébeni belvárosi r. kath. iskola, a slaszikai, tassi, szeredahelyi, árva-bukovinai, tótyörki, napkori, haligóci, tiszabeői, rétsági r. kath. elemi iskolák és a sárospataki irgalmas nővérek iskolájának szegény tanulói részére ingyen tan-könyvek.

Olvastatták a pénztári kimutatás, mely szerint f. évi január 1-től bezárólag november 20-ikáig a bevétel 83.629 frt 87 kr, a kiadás 82.537 frt 62 kr; a pénztári maradvány 1092 forint 25 krajczár.

A vatikáni okmánytárra az utolsó választmányi gyűlés óta a következő adományok folytak be: Roskóványi Ágoston nyitrai püspök küldött 500 frtot; Haynald Lajos bibornok kalocsai érsek 500 frtot; Kruesz Crysostom pannonhalmi főapát 300 frtot; a szatmári káptalan 50 frtot; Kacsvinszky Viktor jászói prépost 50 frtot; Dankó József pápai praelatus esztergomi apát-kanonok 75 frtot; a pozsonyi káptalan 100 frtot; Rimely Károly pozsonyi apát-kanonok 100 frtot; Kalmár Endre kegyes r. tartományi főnök 30 frtot; Bonnaz Sándor csanádi püspök 500 frtot; a rozsnói káptalan 50 forintot.

Az ügynökségben október havában eladatott 77,305 példány könyv, 670 db szentkép, 3067 db egyes nyomtatvány, készpénzben bejött 10,805 frt 9 kr.

A jegyzőkönyv hitelesítésére Pászthely János és Czibulka Nándor vál. tagok kérték föl.

KIMUTATÁS

a Sz.-István-Társulat igazgatóságához beküldött pénzekről.

	frt.	kr.
Khón András esperes, villányi plébános.....	12	60
Osváth Mátyás ináncsi plébános.....	25	—
Spaller József nagyszébeni r. kath. főelemtanító... 9	45	—
Venczell Károly győri káptalandombi curatus....	80	—
Nagy Antal esperes, apátfalvi plébános.....	22	5
Bagáry József mátyásfalvi plébános.....	18	90
Székely János zalabéri plébános.....	18	90
Hungréder György f.-vissói pléb.....	3	15
Dr. Piszter Imre zircz-ciszterci áldozár és hittanár.	22	5

NYILT TÉR.

Az egyházi főrendekhez.

Miután bécsi gyári-raktár-helyiségemből már oly sok gazdag és pompás dísztermény lett megvéve, annál fogva legujabb képes árjegyzékemben többet közülök rajzban tüntettem ki s örömmel kész vagyok azt kívánatra ingyen és bérmentve megküldeni. Miután én már a legmagasabb uralkodóház számára is számtalan ékterményt szállítottam, és már közel husz éve, hogy ő Eminenciája, a bíboros herceg-prímás egyedüli szállítója vagyok s ez idő alatt ő eminenciájának már több, mint 100,000 frtért ékterményt készítettem, s alig van püspökség és káptalan, mely az én cégem-től Bécsben a legdusabb kiállítású templomi ékterményeket ne vásárolt volna, e szerint bátor vagyok magannak azzal hizelegni, hogy a művészet terén szakmámban a legszebbet is képes vagyok előállítani, s ennél fogva bátorodom az egyházi főrendeket felkérni, hogy netalán szükség esetében ne feledkezzenek meg bécsi cégemről, ahonnan mindenkor kész vagyok rajzokat és mintákat, a szövészet és himézsekből szives betekintés végett bérmentve megküldeni.

Kiváltképen infuláimra hívom fel a figyelmet, melyek csodálatraméltó alakok s gyönyörű szabályszerű szabásuk, mint szintén izlésteljes kiállításuk és olcsóságuknál fogva általában közelismerésben részesítették.

Fogadják Főtisztelendőségek legmélyebb tiszteletemet
(2—26) Zambach J.

HIRDETÉSEK.

„El a drága ezüsttel!“

miután jóval olcsóbb pótlék van arra.

Éveken keresztül gyakorolt kísérletezések után sikerült egyik legnagyobb japáni gyárnak bizonyos fajta.

japáni ujezüstnek nevezett

éveszközöket előállítására, melyek a valódi ezüsttől (még szakértők által sem) meg nem különböztethetők, és bár éveken át használták, mégis felérek maradnak - ezüst fényüket megtarják. — Csupán én lettem egyedül egész Ausztria, Magyarország és a mellékpartományok számára a japáni ujezüstgyár tulajdonosa részéről megízazta, ennek új gyártmányát befelőlő megbonosítam, s a következő háztartáshoz majdnem nélkülözhetetlen arak az alábbi gyári árakon itt helyben készletben vannak és pedig:

- 6 db asztali kés, ujezüstb. angol acz-lpengével..... frt 1.85
- 6 » asztali villa, ujezüstb., egy dbból, tömör..... frt 1.15
- 6 » evőkanál, ujezüstb., egy dbból, tömör..... frt 1.15
- 6 » kávéskanál, ujezüstb., egy dbból, tömör..... frt —.55
- 6 » késnyugtató, ujezüstb.; ezüstmodor, tömör.... frt 1.25
- 6 » csemege- vagy gyermekkés, ujezüstb. ang. aczpl. frt 1.95
- 6 » esem.- v. gyermek-kanál, ujezüstb., töm., 1 dbból frt —.95
- 6 » esem.- v. gyermek-villa, ujezüstb., töm., 1 dbból.. frt —.95
- 6 » moca-kanál, ujezüstb., tömör, egy dbból..... frt —.45
- 1 » tejszedő, ujezüstb., tömör, egy dbból..... frt —.35
- 1 » leve-szedő, ujezüstb., tömör, egy dbból..... frt —.65

Minden elősorolt 56 db háztartási ezüst egyült, csomagolási költséggel, csupán frt 9.85. — Kiszállítás minden megrendelő 5 frttől 10 jobb kapja a hozzá való, a gyár által készített tisztító port. — Válassz még endéseket, (még a legapróbbak is) pontosan és lelkiszeretettel bármely irányban teljesítenek. Nem tetsző tárgyak kifogás nélkül becsoróztatnak.
Megrendeléseket elfogad. (1—3)

WEINREB MANÓ japáni ujezüst gyári raktára, Budapest, IV. Lipót-utca 14.

Minden kereszténynek

melegen ajánljuk sötét helyiségben világitó feszületeinket és szentképeinket, tényes kiállításban és valódi aranyozással, fából és fémből.

100 elismerő irat a ft. pap-ságtól.

Feszület 3. sz. 3 márká; 4. sz. 5 márká; 5. sz. 9 márká; 6. sz. 7, 50 márká; 7. sz. 10 márká; 8. sz. 15 márká stb.

Szentképek 50 pfennig-től 4 márkáig.

Phosphor-mentes; jótállás a világitó erő tartósságáért.

Rudolph Krieg

(1—10) Chemische und Technische Fabrik.

Breslau, Neue Junker-strasse, 27.

14 szent keresztuti állomás

olajfestményekben Führi tanár után olajnyomatban, 3 féle nagyságban vászonra huzva 14 góth aranyozott keretben (vagy tölgyfaszínűben), 14 főtétellel, számokkal és keresztekkel teljesen kiállítva 38 frt — 55 frt — és 80 frt.

Mindenféle **Oltárképek** stilszerű keretben, **Böjtképek**, **Transparens képek**, **Templomablakok**, **Testvérületi képek**, **Szentképek** mindenféle alakban s nagyságban szolidan és olcsón kiállítva.

St Lucas-Kunstanstalt, Bécs I. Pf 54.

(8—12)

Miseruhák és egyházi szerek

gyára.

Római katolikus rítusban.

Miseruhák, dalmatikák, pluviálék, albák, rochetek, zászlók, lobogók, Monstranzok, kelyhek, ciboriumok, füstölők, lámpák, gyertyatartók chinapróbába-ezüstből,

Pontificale-eszközök

a leggazdagabb szereléssig.

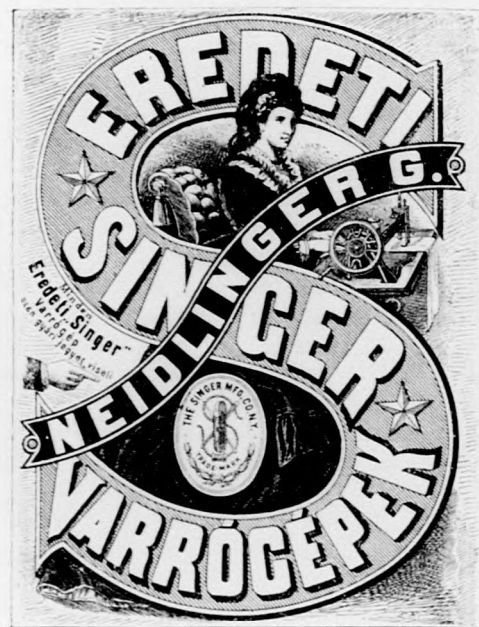
ZAMBACH ÉS GAVORA

Budapesten, várczi-utca 17. szám.

Ő Eminentija a bíbornok Magyarország Herceg Primásának szállítója. Megrendelések a legrövidebb idő alatt pontosan eszközöltetnek.

Nem tetsző tárgyak kicsérletnek.

22—52

Budapesten csak a NEW-YORKI Singer társulat vezérügynöke

(1—12)

NEIDLINGER G.

által várczi utca 26. sz. rendelhetők.

Más nevű varrógépkereskedőknek, helyben vagy máshol Magyarországon, az eredeti Singer varrógépek ismételésére végett nem adatnak; s másoktól a Singer név viszárszálásával kereskedésbe hozott gépek csak utánczótt német vagy bécsi gyártmányok.

WALSER FERENCZ

első magyar gép- és tűzoltószerek-gyára, harang- és ércöntöde.

Budapesten, Rottenbiller-utca 66. szám,

ajánlja a magas episcopatus, egyháziatyák és gondnokoknak rég fennálló és legújabbban a korszellem igényeinek mindenképen megfelelőleg berendezett, hazánk legnagyobb

harangöntödejét

jó csengésű, zenészetű összhangu harang-csoportok és egyes harangok készítésére legfinomabb ércből.

Különösen figyelmet, a magas kormány által szabadalmazott vaskoronáira, és minden dövszüléstől ment tengelygyaira, melyek által a harangok forgathatók, emelleg a megrepesztől óva vannak, könnyen lödítathatók, a haranglábát nem rázkódtatják, egyszersmind a hang teljes kiterjedését, mélységét és a tony szüldrségét lehetősitik.

Költségvetések és képes árlapok kívánatra díjmentesen küldetnek.

(14—25)

Kiadja a Szent-István-Társulat (Lövész-utca 13-dik szám.) — Felelős szerkesztő: **Ágoston Antal.**

Budapest, 1884. Nyomatott az Athenaeum r. társ nyomdájában. (Ferencziek-tere Athenaeum-épület).